

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 9 februari 2023

Mål nr

Ö 3646-22

PARTER

Klagande

Konkursboet för MP med firma MP IT Consulting

c/o Advokatfirman Sanner & Brink KB

Energigatan 12

434 37 Kungsbacka

Konkursförvaltare: Advokat PB

Samma adress

Ombud: Advokat LA

Samma adress

Motpart

KHP

Ombud: Advokat PF

SAKEN

Avvisande av käromål

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges beslut 2022-05-16 i mål Ö 1720-22

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen, som inte finner skäl att inhämta yttrande från Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige, avslår överklagandet.

Konkursboet för MP ska ersätta KHP för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 100 000 kr, varav 80 000 kr avser ombudsarvode, och ränta enligt 6 § räntelagen.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Konkursboet för MP har yrkat att Högsta domstolen ska lämna KHPs avvisningsyrkande utan bifall.

Konkursboet har vidare yrkat att Högsta domstolen ska befria boet från skyldigheten att ersätta KHPs rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten samt i stället tillerkänna boet ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

Konkursboet har även begärt att Högsta domstolen ska hämta in yttrande från Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige.

KHP har motsatt sig att hovrättens beslut ändras samt att yttrande inhämtas.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

Bakgrund

1. MP försattes i konkurs vid Varbergs tingsrätt i december 2016. Eftersom konkursboets tillgångar inte räckte till betalning av uppkomna och förväntade konkurskostnader och andra skulder som boet hade ådragit sig, beslutade rätten i oktober 2018 att avskriva konkursen enligt 10 kap. 1 § konkurslagen. Avskrivningsbeslutet fick laga kraft.
2. I juni 2021 dömdes MP för bl.a. grov oredlighet mot borgenärer. Enligt domen bestod brottet i att han under åren 2011–2016 avhänt sig tillgångar till ett betydande värde genom att han anvisat och satt in medel tillhöriga hans enskilda näringsverksamhet på sin makas, KHPs, konto. Samtidigt dömdes KHP för medhjälp till grov oredlighet mot borgenärer vid sex tillfällen under åren 2011–2016. Gärningarna bestod i att KHP hade främjat MPs grova oredlighet genom att ställa sina bankkonton till förfogande.
3. Efter att domen i brottmålet hade fått laga kraft väckte konkursboet talan mot KHP och yrkade att hon skulle förpliktas att till boet betala drygt 5,8 miljoner kr i skadestånd. Som grund för talan gjorde konkursboet sammanfattningsvis gällande att KHP genom den brottsliga gärningen, som ägt rum före konkursen, hade vållat konkursgäldenären MP och borgenärerna i konkursen ren förmögenhetsskada motsvarande de enligt brottmålsdomen undandragna beloppen avseende åren 2012–2016.
4. KHP yrkade att konkursboets talan skulle avvisas eftersom konkursen var avslutad sedan 2018; konkursboet saknar därför behörighet att föra den väckta talan.
5. Tingsrätten avlog KHPs avvisningsyrkande. Hovrätten har ändrat tingsrättens beslut och avvisat konkursboets talan. Hovrätten har ansett att

konkursboet efter att konkursen avslutats inte är behörigt att väcka den skadeståndstalan som målet gäller.

Frågan i målet

6. Frågan i målet är om konkursboet efter att konkursen skrivits av har behörighet att väcka talan om skadestånd grundad på brott mot borgenärer begånget före konkursen.

Allmänna utgångspunkter om rättskapacitet och partsbehörighet för ett konkursbo

7. Enligt 11 kap. 2 § rättegångsbalken kan bolag, förening eller annat samfund, stiftelse eller annan sådan inrättning, som kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter, vara part i rättegång. Beträffande juridiska personer följer alltså partsbehörigheten i princip rättskapaciteten.

8. Genom konkurs tar en gäldenärs samtliga borgenärer i ett sammanhang tvångsvis i anspråk gäldenärens samlade tillgångar för betalning av sina fordringar. Under konkursen omhändertas tillgångarna för borgenärernas räkning av konkursboet. (Se 1 kap. 1 § konkurslagen.)

9. Förvaltningen av konkursboet handhas av en förvaltare som utses av rätten. Det övergripande åliggandet för förvaltaren är att ta till vara borgenärernas gemensamma rätt och bästa samt vidta alla åtgärder som främjar en förmånlig och snabb avveckling av boet. (Se 1 kap. 3 § samt 7 kap. 2 och 8 §§.)

10. Av konkurslagen följer att ett konkursbo kan förvärva rättigheter och skyldigheter; boet har egen rättskapacitet. Konkursboet är alltså en juridisk person skild från konkursgäldenären och det vare sig konkursgäldenären är en fysisk eller juridisk person. Det innebär att ett konkursbo också har behörighet

att vara part i en rättegång. (Jfr bl.a. 1 kap. 1 och 4 §§, 3 kap. 9 § samt prop. 1986/87:90 s. 183.)

Avslutning av en konkurs

11. En konkurs kan avslutas på olika sätt. Om rätten efter att ha hört förvaltaren finner att konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av uppkomna och väntade konkurskostnader och andra skulder som boet har ådragit sig, ska rätten enligt 10 kap. 1 § besluta om avskrivning av konkursen. När avskrivningsbeslutet har fått laga kraft ska konkursen anses avslutad (se prop. 1986/87:90 s. 345). Ett annat sätt att avsluta en konkurs är att rätten, efter att förvaltaren har upprättat ett utdelningsförslag, fastställer utdelningen i konkursen (se 11 kap. 18 §).

12. Konkursens avslut innebär i regel att förvaltaren har fullgjort sitt åliggande att avveckla konkursboet och att den juridiska personen som boet utgör därmed upplöses. Konkursboet har då som utgångspunkt inte längre någon rättskapacitet eller partsbehörighet.

Rättskapacitet och partsbehörighet för konkursboet efter konkursens avslutning

Inledning

13. För avskrivningskonkurser gäller enligt 10 kap. 5 § att om ny tillgång blir känd efter att konkursen har avskrivits ska de bestämmelser om efterutdelning som gäller för utdelningskonkurser (11 kap. 19–21 §§) gälla i tillämpliga delar.

Efterutdelning i utdelningskonkurser

14. En utdelningskonkurs anses avslutad även om en tvist angående en fordran som har gjorts gällande i konkursen eller en fråga om underhåll åt gäldenären ännu inte är slutligt avgjord eller någon ytterligare tillgång till följd

av rättegång eller på något annat sätt senare kan komma att tillföras konkursboet (se 11 kap. 18 §). För att hantera sådana frågor behåller alltså konkursboet sin rättskapacitet, och i åtminstone vissa fall partsbehörighet, trots att utdelningskonkursen är avslutad.

15. Om medel blir tillgängliga för utdelning efter det att ett utdelningsförslag har upprättats ska förvaltaren dela ut dem till borgenärerna. I vissa fall ska ett förslag till efterutdelning upprättas men i vissa situationer krävs inget sådant. (Se 11 kap. 19–21 §§.)

16. Bestämmelserna om efterutdelning omfattar bl.a. de situationer som framgår av 11 kap. 18 §. Det kan exempelvis vara fråga om att det tillkommer medel med anledning av ett mål angående tvistiga fordringar som inte var avgjort vid konkursens avslut. Det kan vidare vara fråga om att tillgångar som gäldenären hade under konkursen blev kända för förvaltaren först efter det att konkursen avslutats, eller av andra skäl inte togs upp som en tillgång i konkursen. Gemensamt för de olika situationerna är att tillgången egentligen skulle ha ingått i underlaget för det ursprungliga utdelningsförslaget men att detta av något skäl inte blev fallet. (Jfr SOU 1983:24 s. 226 och prop. 1986/87:90 s. 345 samt ”Efterutdelningen i Håges livs” NJA 2007 s. 280.) Regleringen i 11 kap. 18 § har alltså ett samband med bestämmelserna om efterutdelning.

17. Bestämmelserna i 11 kap. 18 § behandlar inte uttryckligen frågan om en tillgång kan tillföras konkursboet genom att det väcker en ny talan efter att konkursen har avslutats. I förarbetena diskuterades frågan om det skulle vara möjligt för förvaltaren att väcka en återvinningstalan – som är en särskild form av talan som regleras i 4 kap. konkurslagen – även efter det att konkursen avslutats. Ett förslag om att det skulle bli möjligt avfärdades dock. (Se SOU 1983:60 s. 103 f. och prop. 1986/87:90 s. 128 f.)

18. Möjligheten för konkursboet att väcka en sådan talan efter det att konkursen avslutats får därför anses som utesluten. Vad som gäller för en återvinningstalan kan emellertid inte omedelbart överföras på frågan om konkursboet i övrigt har behörighet att efter konkursens avslut väcka talan.

Efterutdelning i avskrivningskonkurser

19. Av förarbetena framgår att 10 kap. 5 § togs in i lagen efter förslag från Lagrådet. Förslaget motiverades med att det även för avskrivningskonkurser kunde inträffa den händelse som för efterutdelningskonkurser var förutsatt i 11 kap. 19–21 §§, nämligen att det framkommer att tillgångar i själva verket funnits vid tiden för avskrivningsbeslutet men då varit okända för förvaltaren. (Se prop. 1986/87:90 s. 320 och Bilaga 8 s. 204.)

20. Det finns däremot för avskrivningskonkurser inga uttryckliga motsvarigheter i lagtexten till allt som regleras i 11 kap. 18 §, exempelvis om en pågående rättegång där konkursboet är part kan fortsätta trots att konkursen är avslutad. Några uttalanden om denna eller andra sådana situationer finns inte heller i förarbetena.

21. Högsta domstolen har dock konstaterat att en behörigen väckt återvinningstalan kan prövas även efter det att konkursen avskrivits. Det motiverades med att 10 kap. 5 § – eftersom paragrafen hänvisar till bestämmelserna om efterutdelning – måste omfatta även vad som kan erhållas på grund av en återvinningstalan som väckts före avskrivningen. (Se ”Återvinningstalan i Björns konkurs” NJA 1990 s. 656.)

22. Regleringen i 10 kap. 5 § är alltså utformad för att i tillämpliga delar tillgodose samma ändamål för avskrivningskonkurser som bestämmelserna i 11 kap. 18–21 §§ tillgodoser för utdelningskonkurser. Det medför att 10 kap. 5 § som utgångspunkt ska tolkas i linje med det som gäller för utdelningskonkurser.

23. Frågan är då om ett konkursbo med stöd av 10 kap. 5 § kan anses ha partsbehörighet att, i syfte att tillföra medel för efterutdelning i den avslutade konkursen, väcka en talan om skadestånd grundad på borgenärsbrott begånget före konkursen.

24. Genom konkursförfarandet tas i princip all gäldenärens egendom om hand tvångsvis. Det grundläggande syftet med konkursförfarandet är att främja en förmånlig och snabb avveckling av konkursboet. Konkursförfarandet är alltså utformat för att vara ett avgränsat förfarande med ett tydligt avslut.

25. I linje med det nyss sagda bör regleringen tolkas restriktivt när det gäller vilken rättskapacitet och partsbehörighet för konkursboet som kan anses följa av den. För att partsbehörighet alls ska kunna uppkomma enligt 10 kap. 5 § krävs att det är fråga om åtgärder som utgör led i arbetet med efterutdelningen (jfr, när det gäller den partsbehörighet som kan följa av att ett aktiebolag som upplösts har trätt i likvidation, ”Stockholm City Show Room” NJA 2000 s. 144). Det krävs närmare bestämt att den tillgång som skulle ha ingått i konkursen ska finnas tillgänglig för efterutdelning eller utan några mer omfattande åtgärder kunna omvandlas till utdelningsbara medel. Det medför att konkursboet sedan konkursen avslutats endast i undantagsfall har behörighet att vidta en så långtgående åtgärd som att väcka en skadeståndstalan mot tredje man.

Bedömningen i detta fall

26. Konkursboet för MP upphörde som juridisk person i samband med att konkursen avskrevs. Konkursboet har emellertid, i syfte att få till stånd en efterutdelning, väckt talan och yrkat att KHP ska förpliktas att utge skadestånd till boet.

27. Den fordran på skadestånd som konkursboet gör gällande mot KHP är grundad på att hon har gjort sig skyldig till medhjälp till borgenärsbrott

begånet före konkursen. Det kan inte komma i fråga att konkursboet efter att konkursen avslutats ska anses ha behörighet att väcka den aktuella talan (jfr p. 24–25).

28. Överklagandet ska därför avslås.

29. Vid denna utgång ska konkursboet ersätta KHP för hennes rättegångskostnad. Om beloppet råder inte tvist.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Johnny Herre, Stefan Johansson, Petter Asp, Cecilia Renfors och Christine Lager (referent)
Föredragande har varit justitiesekreteraren Christoffer Stanek